

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Petra Mikeše, JUDr. Miloslava Výborného a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **Přípravný výbor pro účely místního referenda ve Statutárním městě Jihlava**, zast. Mgr. Vlastislavem Kusákem, advokátem se sídlem Národní 32, Praha 1, proti odpůrci: **Statutární město Jihlava**, se sídlem Masarykovo nám. 97/1, Jihlava, o vyhlášení místního referenda, v řízení o kasační stížnosti odpůrce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2015, čj. 67A 6/2014 - 118,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Průběh událostí spojených se snahou navrhovatele vyhlásit na území statutárního města Jihlava místní referendum o odpadech a spalovně odpadů není třeba podrobněji popisovat, neboť účastníkům řízení i Nejvyššímu správnímu soudu jsou jednotlivé peripetie tuto snahu provázející známy. V nynějším řízení rozhoduje Nejvyšší správní soud o v pořadí již třetí kasační stížnosti odpůrce, přičemž druhá z nich byla doprovázena i souběžnou kasační stížností navrhovatele. Proto postačuje odkázat na předcházející rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2014, čj. Ars 5/2014 - 28 a ze dne 1. 4. 2015, čj. Ars 9/2014 - 105, jakož i na řízení, jež vydání těchto rozsudků předcházela, a jen pro větší přehlednost stručně vývoj věci připomenout.

[2] Dne 21. 7. 2014 podal navrhovatel u magistrátu odpůrce návrh na konání místního referenda o odpadech a spalovně odpadů. Návrh obsahoval označení území, na němž se konání místního referenda navrhuje, znění otázek navržených k rozhodnutí, odůvodnění návrhu, odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu, způsob jejich úhrady, označení zmocněnce přípravného výboru a jména, příjmení, data narození, adresy pobytu a podpisy členů přípravného výboru. K návrhu byl jako příloha připojen svazek podpisových listin podporovatelů místního referenda.

[3] Otázky navržené k rozhodnutí v místním referendu zněly:

„1) Souhlasíte s tím, aby město Jihlava bezodkladně podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby nemohlo dojít k výstavbě spalovny komunálních odpadů (ZEVO, plazmová a pyrolýzní jednotka apod.) na území statutárního města Jihlavy?

2) Jste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro zvýhodnění občanů, kteří produkují málo směsného komunálního odpadu (SKO) a více třídí oproti těm, kdo třídí méně a vyprodukují více SKO?

3) Jste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro snížení produkce směsného komunálního odpadu pod 150 kg na osobu za rok prostřednictvím zvýšení míry recyklace a kompostování všech odpadů ze živností a domácností minimálně na 50%?“

[4] Dne 5. 8. 2014 převzal zmocněnec navrhovatele výzvu magistrátu odpůrce z téhož dne (podepsanou tajemníkem magistrátu), kterou odpůrce požadoval odstranit ve lhůtě 21 dnů nedostatky návrhu tím, že

„1) doplní či nahradí počet oprávněných osob, které svým podpisem na podpisové listině podpořily konání referenda tak, aby tento dosahoval 10% celkového počtu oprávněných osob v obci;

2) doplní odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizací v něm přijatého rozhodnutí, který je povinnou náležitostí návrhu přípravného výboru dle § 10 odst. 1 písm. d) zákona o místním referendu, o ověřitelné a relevantní údaje.“

[5] Na tuto výzvu reagoval navrhovatel dne 11. 8. 2014 tak, že předložil dalších 48 podpisových archů podporovatelů místního referenda. K požadavku na doplnění odhadu nákladů uvedl, že považuje návrh za dostatečný.

[6] Dne 19. 8. 2014 předal odpůrce zmocněnci navrhovatele druhou výzvu k odstranění nedostatku návrhu (datovanou a podepsanou tajemníkem magistrátu 18. 8. 2014). Tato výzva akceptovala odstranění nedostatku počtu podporovatelů místního referenda; pokud jde o dříve vytýkaný nedostatek odhadu nákladů, výslovně bylo uvedeno, že k dalšímu doplnění již přípravný výbor nevyzývá. Výzva (nově) požadovala u druhé otázky vymezit pojem „veškeré kroky v samostatné působnosti“.

[7] Navrhovatel reagoval na tuto druhou výzvu podáním z 21. 8. 2014. Jím vzal na vědomí, že magistrát odpůrce uznal za dostatečný jak počet dodaných podpisů, tak i odhad nákladů. Navrhovatel však vyjádřil nesouhlas s tím, že by formulace otázek pro referendum byla chybná.

[8] Návrhem doručeným Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) dne 22. 8. 2014 domáhal se navrhovatel dle § 91a odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místním referendu“), vyhlášení místního referenda. Tento návrh doplnil podáním z 5. 9. 2014, jež krajský soud vyhodnotil co do obsahu jako návrh na určení, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky.

[9] V takto zahájeném řízení rozhodl krajský soud usnesením ze dne 5. 9. 2014, čj. 67 A 5/2014 - 53, tak, že návrh ze dne 21. 7. 2014 ve znění doplnění ze dne 11. 8. 2014 na konání místního referenda ve statutárním městě Jihlava nemá nedostatky (výrok I.); návrh na vyhlášení místního referenda ve dnech 10. a 11. října odmítl (výrok II.); výrokem III. rozhodl o nákladech řízení.

[10] Jen výrok I. tohoto usnesení napadl odpůrce kasační stížností. O ní rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem zde v odst. [1] citovaným dne 8. 10. 2014; napadenou část usnesení krajského soudu zrušil a návrh přípravného výboru odmítl pro opožděnost.

[11] V mezidobí těchto rozhodnutí zůstal však odpůrce ve vztahu k vyhlášení místního referenda nečinný, na což navrhovatel reagoval dne 16. 9. 2014 druhým návrhem na vyhlášení místního referenda.

[12] O tomto návrhu rozhodl krajský soud usnesením ze dne 26. 9. 2014, čj. 67 A 6/2014 - 56. Místní referendum o otázkách zde uvedených v odst. [3] vyhlásil (výrok I.) s tím, že se místní referendum bude konat 13. prosince 2014 (výrok II.).

[13] Ke kasační stížnosti navrhovatele i odpůrce bylo toto usnesení zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015 (citovaným zde v odst. [1]).

[14] Naposledy rozhodoval ve věci krajský soud usnesením napadeným nyní projednávanou kasační stížností odpůrce. Místní referendum o navržených otázkách výrokem I. znovu vyhlásil a jeho konání stanovil tak, že *se bude konat souběžně s volbami do zastupitelstev krajů v roce 2016* (výrok II.).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření navrhovatele

[15] Odpůrce (dále též jen „stěžovatel“) odůvodnil podanou kasační stížnost jím tvrzenou nezákonností napadeného rozhodnutí podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení,

zmatečností řízení podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. pro chybějící podmínky řízení a nepřezkoumatelností napadeného usnesení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[16] Takto tvrzené důvody kasační stížnosti rozvedl – ve stručnosti vyjádřeno – stěžovatel následovně.

[17] Nesprávné posouzení právní otázky bezvadnosti návrhu prvotně dle stěžovatele spočívá v tom, že v nynějším řízení již není možné zkoumat, zda návrh přípravného výboru měl či neměl nedostatky; stěžovatel vyjádřil názor, že v důsledku opožděného podání návrhu na přezkum této otázky se v uvedeném směru věc již definitivně vyjasnila tak, že tu bezvadný návrh neexistuje. Proto též dle stěžovatele měl Nejvyšší správní soud již v řízení Ars 9/2014 dřívější usnesení krajského soudu zrušit a řízení sám zastavit dle § 110 odst. 1 s. ř. s. Pokyn Nejvyššího správního soudu řešit otázku bezvadnosti návrhu v dalším řízení jako otázku předběžnou označil stěžovatel za nekonzistentní s tím, že jej chápal jako „*snahu Nejvyššího správního soudu nezatížit svůj rozsudek překvapivou úvahou*“; jediným možným výsledkem nového posouzení bezvadnosti návrhu krajským soudem však mohlo být tak jako tak jen „*konstatování zřejmé vadnosti návrhu*“. Opačný závěr krajského soudu je tudíž nezákonný. Stěžovatel vyjádřil též přesvědčení, že krajský soud k němu dospěl jen proto, aby referendum mohl vyhlásit sám, protože nedůvodně označil druhou výzvu k odstranění nedostatků návrhu za nadbytečnou, obstrukční a nekvalifikovanou.

[18] Stěžovatel dále nesouhlasil s výtkami krajského soudu, podle nichž „*vlastní nečinností vytvořil podmínky pro vyhlášení referenda soudem*“. V této souvislosti podrobil stěžovatel obsáhlé kritice jak závěry krajského soudu, tak předcházející kasační rozsudek Nejvyššího správního soudu, a zopakoval argumentaci vysvětlující, proč postupoval způsobem, který krajský soud i Nejvyšší správní soud dle jeho názoru nedůvodně kritizovaly; uvedl, že „*v postupu obou soudů spatřuje ústavně nekonformní ingerenci soudní moci do práva na samosprávu*“.

[19] Za nesprávný a nedůvodný označil stěžovatel závěr krajského soudu konstatující, že účel místního referenda neohrozí jeho konání v termínu voleb do zastupitelstev krajů v roce 2016. Stěžovatel argumentoval tak, že v otázce č. 1 není referendum „*zatím aktuální*“ (protože nebyl přijat nový zákon o odpadech), v otázce č. 2 „*již není aktuální*“ (motivační program funguje) a „*[p]odobné je to u otázky č. 3, kde město dělá vše, co je v jeho silách, aby zvýšilo míru recyklace odpadů a snížilo objem jejich produkce na obyvatele, na rozdíl od navrhovatele má však za to, že toho lze docílit jen motivováním a vzděláváním obyvatel města, nikoliv stanovením fixních kvót*“. Dle stěžovatele je úsudek krajského soudu o aktuálnosti referenda i v roce 2016 zcela neudržitelný.

[20] Stěžovatel dále vytknul krajskému soudu, že porušil zásadu rovnosti účastníků, neboť „*nehledá objektivní a s právem souladné řešení sporu dvou subjektů, ale způsob, jak obhájit svůj od počátku zřejmý záměr sám referendum vyhlásit*“.

[21] Z důvodů v kasační stížnosti přednesených navrhl stěžovatel, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a „*návrh učiněný dne 16. 9. 2014 podle § 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítnul pro neodstranitelný nedostatek, spočívající v nesplnění jiných*

podmínek řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., respektive aby tento odmítnul jako předčasně podaný podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“.

[22] Navrhovatel, ač k tomu vyzván, vyjádření ke kasační stížnosti nepodal.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

III.A Úvod

[23] Nejvyšší správní soud prvotně zkoumal, netrpí-li napadené rozhodnutí či řízení jeho vydání předcházející vadami, k nimž by musel přihlídnout *ex officio* dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., či zda podaná kasační stížnost netrpí formálními vadami, jež by bránily jejímu projednání. Zmatečnost řízení před krajským soudem, jeho zatížení vadou, jež by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, či nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí nezjistil, protože o kasační stížnosti rozhodoval v rozsahu vázanosti jejími důvody (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[24] Kasační stížnost splňovala již při jejím podání všechny náležitosti na ni kladené. Důvody, jež stěžovatel v kasační stížnosti argumentačně proti nezákonnému usnesení přednesl, mohl však Nejvyšší správní soud podrobit věcnému přezkumu jen zčásti, neboť některé z nich byly – jak je dále vysvětleno – předloženy nepřipustně. Ty námitky, jež přípustné byly, vyhodnotil Nejvyšší správní soud jako nedůvodné.

[25] Jak je z narativní části tohoto rozhodnutí patrné, rozhoduje v nynější právní věci zdejší soud již podruhé, neboť první rozhodnutí krajského soudu o návrhu navrhovatele bylo zrušeno na základě kasační stížnosti podané oběma účastníky řízení. Obecně přitom platí (§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.), že kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, je nepřipustná, ledaže je jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[26] Uvedené omezení přípustnosti kasační stížnosti interpretovala judikatura Ústavního soudu (nález ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05) a návazně i Nejvyššího správního soudu (např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, čj. 9 Afs 59/2007 - 56. nebo ze dne 22. 3. 2011, čj. 1 As 79/2009 - 165). Dospěla přitom k závěru, že smyslem a účelem tohoto omezení je výlučka přípustnosti kasační stížnosti v situaci, kdy Nejvyšší správní soud již jedenkrát svůj právní názor na výklad hmotného práva vyslovil a krajský soud se tímto názorem řídil. Současně však interpretované ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., jsoucí odrazem závaznosti právního názoru Nejvyššího správního soudu pro krajský soud, vylučuje možnost již jedenkrát Nejvyšším správním soudem učiněný právní názor znovu Nejvyššímu správnímu soudu předkládat. Tytéž, již jednou řešené námitky jsou vždy nepřipustné a Nejvyšší správní soud není oprávněn věcně je přezkoumávat. Je totiž vyloučeno, a to už s ohledem na záruky spravedlivého procesu opírající se o principy legitimního očekávání a předvídatelnosti soudního rozhodování, aby při opakovaném rozhodování v téže věci za situace, kdy je rozhodováno za stejných poměrů, revidoval

Nejvyšší správní soud své závazné právní názory a tím do právních vztahů účastníků řízení vnášel právní nejistotu.

[27] Zatímco tedy námitky, které nebyly předmětem přezkumu v předchozím řízení, jsou v opakující se kasační stížnosti přípustné, a proto co do důvodů přezkoumatelné, námitky brojící proti závěrům již dříve řešeným musí být odmítnuty *a limine*.

III.B Posouzení bezvadnosti návrhu na konání místního referenda

[28] Námitka stěžovatele je z důvodů shora vysvětlených nepřipustná v té části argumentace, v níž zpochybňuje správnost předcházejícího názoru Nejvyššího správního soudu a následného postupu krajského soudu, na jejichž základě byla bezvadnost návrhu zkoumána v nynějším řízení jako otázka předběžná. Že právě tak má a musí krajský soud postupovat, vyjádřil Nejvyšší správní soud v dřívějším kasačním rozsudku čj. Ars 9/2014-105 zcela jednoznačně, a to i s výslovným odkazem na svoji vlastní recentní judikaturu. Neobstojí argumentace, dle které „*jediným možným výsledkem*“ řešení této předběžné otázky „*mohlo být konstatování zřejmé vadnosti návrhu*“. Bylo-li by tomu tak, postrádalo by původní kasační rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a jeho odůvodnění jakýkoliv rozumný smysl; naopak pokyn Nejvyššího správního soudu řešit předmětnou otázku jako otázku prejudiciální obsahuje v sobě přirozeně též právo krajského soudu vskutku tuto otázku posoudit a nikoliv pouze slepě konstatovat, že průběhem času a událostí v něm nastalých byla tato otázka sama o sobě, bez potřeby soudní úvahy, vyřešena ku prospěchu názoru stěžovatele.

[29] Přípustná, neboť dosud v řízení Nejvyšším správním soudem neřešená, avšak nedůvodná, je námitka nezákonnosti závěru krajského soudu o bezvadnosti návrhu opírající se o zpochybnění závěru krajského soudu konstatujícího nekvalifikovanost druhé výzvy stěžovatele k odstranění nedostatků návrhu na konání místního referenda. Stěžovatelem kritizovaný závěr krajského soudu nezákonný není a důvody, pro něž k němu krajský soud dospěl, Nejvyšší správní soud plně sdílí. Nemaje potřebu cokoli podstatného k nim dodávat, plně na ně odkazuje a jen poznamenává, že napadené usnesení krajského soudu je včetně odůvodnění veřejně dostupné na www.nssoud.cz.

III.C Vztah napadeného usnesení k právu stěžovatele na samosprávu

[30] Stěžovatel obsáhle namítal, že krajský soud, a před ním svými závěry Nejvyšší správní soud, ústavně nekonformně ingerovaly do jeho práva na samosprávu. Námitky obhajující postup stěžovatele jsou však nepřipustné (srov. zde odst. [25] až [26]). Připomenout je tu třeba, že nynější výhrady odpůrce pouze rozvádějí a opakují výtky, jimiž se Nejvyšší správní soud zevrubně zabýval již v řízení vedeném pod sp. zn. Ars 9/2014 a k nimž zaujal zřetelné stanovisko v odstavcích [59] až [64] rozsudku z 1. 4. 2014. Krajský soud nevybočil z intencí tehdy kasačním rozsudkem vyjádřených.

III.D K vyhlášení místního referenda krajským soudem souběžně s volbami do zastupitelstev krajů v roce 2016

[31] Tvrzení stěžovatele, dle kterého krajský soud ve věci porušil rovnost účastníků řízení a nehledal její objektivní a s právem souladné řešení, Nejvyšší správní soud akceptovat nemůže. Z obsahu spisu, jehož se stěžovatel dovolává, není patrné, že by krajský soud stranil kterémukoliv z účastníků řízení a přehlížel stěžovatelova práva. Ničím nepodložené a ničím nezdůvodněné je podezření, že krajský soud měl zájem místní referendum sám vyhlásit, čemuž – jak kasační stížnost naznačuje – přizpůsoboval i svá rozhodnutí stěžovatelem označovaná za výsledek „*nepochopitelně nekvalitní práce*“.

[32] Je pravda, že první rozhodnutí krajského soudu týkající se konfliktu navrhovatele místního referenda a stěžovatele bylo na základě kasační stížnosti podané odpůrcem zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2014, čj. Ars 5/2014 - 28; to však není důvodem k akceptaci názoru, dle něhož rovná práva účastníků nebyla v řízení respektována. Ostatně nelze přehlédnout, že rozhodování krajského soudu zdaleka nebylo ani v řízení 67 A 5/2014 ani v řízení 67 A 6/2014 vždy v souladu se zájmy navrhovatele a v rozporu se zájmy odpůrce (nyní stěžovatele); rozhodovací činnost krajského soudu nijak nenaznačovala, že by krajský soud zájmy kteréhokoliv z účastníků na úkor druhé strany sporu preferoval.

[33] Fakt, že krajský soud v nyní napadeném usnesení sám vyhlásil místní referendum a sám určil termín jeho konání, nepramení ze soudní svévole údajně porušující právo stěžovatele na samosprávu, ale ze skutečnosti, že stěžovatelovy kroky, jak je ze spisu zřetelně patrné, jednotlivě i ve svém souhrnu směřovaly k tomu, aby záměr navrhovatele místní referendum vyhlásit nedošel naplnění. Nejlépe to ostatně dokumentuje jak obsah nynější kasační stížnosti, tak i obsah předcházejících stěžovatelových podání.

[34] V situaci, kdy samosprávné orgány obce nerespektují povinnosti vyvěrající pro ně ze zákona o místním referendu a o vyhlášení místního referenda fakticky odmítají jednat, nezbyvá iniciátorům místního referenda než obrátit se na soud a soudu pak nezbyvá – jsou-li pro to splněny zákonné předpoklady – než aby místní referendum sám vyhlásil a termín jeho konání určil. Na takovém postupu není nic ústavně nekonformního; nejde o postup nesouladný s ústavně zaručeným právem na samosprávu, nýbrž, jak je i dále vysvětleno, o naplnění (též ústavního) práva občanů podílet se na správě veřejných věcí přímo.

[35] V projednávané věci předpoklady pro vyhlášení místního referenda soudem naplněny byly, pročez námitka proti tomuto postupu soudu brojící nemohla být důvodnou shledána. Krajský soud svůj závěr o důvodech, pro něž sám místní referendum vyhlásil, ve stěžovaném usnesení vysvětlil způsobem, který je dostačující z pohledu povinnosti soudu přezkoumatelně své rozhodnutí odůvodnit. Skutková zjištění krajským soudem učiněná a právní závěry z těchto zjištění vyvozené a opírající se nejen o závazný právní názor vyjádřený v předcházejícím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015, čj. Ars 9/2014 - 105, ale i o přesně citovanou judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, jsou natolik úplné, že i zde na ně postačuje odkázat.

[36] Poslední přípustnou námitkou je výtka směřující k termínu, ve kterém má být místní referendum dle napadeného usnesení konáno.

[37] V rušícím rozsudku čj. Ars 9/2014 - 105 zavázal Nejvyšší správní soud krajský soud zjistit v dalším řízení, do jaké míry je návrh místního referenda aktuální, existují-li důvody k odklonu od zákonného standardu konání místního referenda do 90 dnů od jeho vyhlášení, ověřit, trvá-li navrhovatel na konání místního referenda a konečně též zjistit, zda v mezidobí nevyhlásilo místní referendum samo zastupitelstvo.

[38] Tyto pro krajský soud závazné požadavky na další postup v řízení krajský soud beze zbytku splnil. Skutkově je i nyní nesporné, že navrhovatel od záměru dosáhnout konání místního referenda neustoupil a že odpůrce místní referendum nevyhlásil.

[39] V nyní projednávané kasační stížnosti zpochybnil stěžovatel aktuálnost otázek předložených k rozhodnutí v místním referendu jak v čase nynějším, tak v termínu voleb do zastupitelstev krajů v roce 2016.

[40] Ani v této části nelze však považovat stěžovatelovy námitky za důvodné.

[41] Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, dle něhož aktuálnost konání referenda odvíjí se především od toho, je-li v referendu navrhovaná otázka stále ještě rozumná potud, že má smysl o ní hlasovat. Došlo-li by totiž ještě před stanovením termínu místního referenda k faktickým či právním skutečnostem, které by jakákoliv odpověď na otázky v referendu položené nemohla zvrátit, nemohlo by konání referenda naplnit jeho účel vyplývající z ústavně zaručeného práv občanů podílet se i přímo na správě veřejných věcí (čl. 21 odst. 3 Listiny základních práv a svobod) i ze zákona o místním referendu, jímž je to ústavní právo provedeno. Možnost reálné správy věcí veřejných by již totiž nebyla ve hře. Interpretovat však otázku aktuálnosti místního referenda způsobem, který naznačuje kasační stížnost, možné není; pouhé tvrzení, že „zatím“ nebo naopak „již“ referendum aktuální není, protože samy samosprávné orgány stěžovatele zajisté dostatečně dbaly a dbají na zájmy, jejichž ochrany se mělo místní referendum týkat, není ve skutečnosti ničím jiným, než vyjádřením zjevné nechuti rozhodování v místním referendu připustit. Podporovat takovouto snahu Nejvyšší správní soud nehodlá, neboť souhlas s ní nebyl by – jak nesprávně dovozuje stěžovatel – ochranou ústavního práva stěžovatele na samosprávu, ale neústavním, ba protiústavním vyprázdňením možnosti občanů prostřednictvím místního referenda participovat na této samosprávě (srov. k tomu krajským soudem přílehavě citované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2012, čj. Ars 2/2012-43).

[42] V prizmatu řečeného je třeba hodnotit i námitku, dle níž krajský soud dopustil se vážného pochybení stanovením termínu místního referenda až na dny konání voleb do krajských zastupitelstev v roce 2016.

[43] Se stěžovatelem lze souhlasit argumentuje-li, že nelze nyní s jistotou prohlásit, zda v tomto termínu vskutku (ještě) bude místní referendum aktuální; to ovšem platí o každém termínu místního referenda, neboť jistota věcí příštích není člověku dána nikdy. V projednávané věci však všechna dosud snesená tvrzení účastníků svědčí spíše pro závěr,

že o možnosti smysluplně konat referendum v určeném termínu žádné rozumné pochybnosti vůbec nevystaly. Naopak právě i z podané kasační stížnosti spíše lze vyvodit, že ani stěžovatel sám neohlašuje žádné takové kroky, které by smysl budoucího místního referenda zpochybňovaly či vylučovaly. To je z pohledu navrhovatele se vši pravděpodobností hodné ocenění, avšak do budoucna – jak krajský soud připomíná – nevylučuje „*opětovnou změnu názoru vedení města na tuto otázku, která má z dlouhodobého hlediska pro statutární město Jihlava zásadní význam*“. S krajským soudem lze zcela souhlasit v závěru, dle kterého splnil-li návrh na konání místního referenda všechny zákonem stanovené podmínky a navrhovatel i nadále považuje konání místního referenda za potřebné i v roce 2016, nelze mu nevyhovět jen s odkazem na aktuální politiku stěžovatele.

[44] Nejvyšší správní soud judikoval již v rozsudku ze dne 5. 3. 2015, čj. Ars 11/2014 - 42, na který s výslovnou citací upozornil i rozsudek čj. Ars 9/2014 - 105, jehož závěry byl krajský soud vázán, že i krajský soud může se odklonit od standardu vyhlášení místního referenda ve lhůtě konání do 90 dnů, zjistí-li, že „*účel referenda podstatně neohroží konání hlasování v termínu pozdějším podle návrhu (petitorního žádání) navrhovatele*“; ve stejném rozsudku připustil Nejvyšší správní soud, že je obecně přípustné termínovat „*místní referendum na dobu souběžného hlasování ve volbách, o nichž víme, že v budoucnu nastanou, jen nevíme přesně kdy*“.

[45] Krajský soud se v projednávané věci od těchto názorů neodchýlil. V souladu s nimi uvažil (a v napadeném usnesení řádně odůvodnil), proč hlasování v termínu nejbližších voleb do krajských zastupitelstev nikterak účel místního referenda neohroží. Při tomto svém rozhodování vzal v potaz změněný návrh a důvody, o které navrhovatel své žádání opřel; v situaci, kdy zastupitelstvo stěžovatele nijak nekonalo, není tento postup krajského soudu, souladný navíc s judikaturou shora citovanou, v žádném rozporu s právy stěžovatele. Rozhodně nejde o takové stanovení termínu místního referenda, jež by mělo být pro nezákonnost zrušeno.

IV. Závěr a náklady řízení

[46] Pro uvedené byla kasační stížnost zamítnuta, neboť námitky v ní uplatněné byly dílem nepřipustné a dílem nedůvodné.

[47] V souladu s ustanovením § 93 odst. 4 s. ř. s. bylo o náhradě nákladů řízení rozhodnuto výrokem II. tak, že na jejich náhradu nemá žádný z účastníků právo.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. srpna 2015

Ars 3/2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu